

REZUMATUL EDIȚIEI

În anul 2024 economia Republicii Moldova a înregistrat următoarele evoluții principale:

Indicatori macroeconomici: Produsul intern brut al Republicii Moldova pentru anul 2024 a atins valoarea de 323 816,8 mil. MDL, înregistrând o creștere în termeni reali cu doar 0,1% față de anul 2023.

Producția industrială s-a redus cu 1,1% (serie brută) față de anul 2023, confirmând declinul constant al industriei moldovenești început în anul 2020. Excepție a fost anul 2021, când s-a înregistrat o creștere a acesteia.

Producția agricolă globală în gospodăriile de toate categoriile s-a diminuat cu 14,6% față de anul 2023. În același timp, investițiile în activele imobilizate au înregistrat o creștere de 7,9% în această perioadă.

Inflația și cursul valutar: Indicele prețurilor de consum în anul 2024 a constituit 4,7% față de perioada similară a anului precedent, indicând o diminuare substanțială a presiunilor inflaționiste comparativ cu perioadele precedente.

În anul 2024, leul moldovenesc a continuat să manifeste o tendință de apreciere față de principalele valute de referință. Cursul mediu nominal de schimb a fost de 17,8 MDL/USD și 19,3 MDL/EUR, ceea ce indică o apreciere nominală de 0,8% în anul 2024 față de perioada similară a anului precedent a monedei naționale față de ambele monede de referință.

Politica monetară: Practic pe tot parcursul anului 2024, Banca Națională a Moldovei a promovat o politică cu elemente de relaxare a condițiilor monetare, răspunzând la evoluțiile macroeconomice favorabile și la diminuarea presiunilor inflaționiste. Însă spre finalul anului s-au conturat tendințe care au impus BNM să înăsprească din nou politica monetară.

Masa monetară: Anul 2024 s-a soldat cu o creștere ușoară a masei monetare. Agregatele monetare au înregistrat creșteri moderate, cu M1 avansând mai rapid decât M2 și M3, ceea ce sugerează o preferință pentru lichiditate și depozite la vedere, posibil ca răspuns la ratele scăzute ale dobânzilor.

Baza monetară a manifestat fluctuații minore pe parcursul anului, indicând o stabilitate monetară relativă în contextul politicii monetare prudente promovate de Banca Națională a Moldovei.

Finanțe publice: Veniturile bugetului public național au înregistrat majorări cu 7,9 % la finele anului 2024, mai mult decât veniturile acumulate în aceeași perioadă a anului 2023. Cheltuielile bugetului public național în anul 2024 s-au realizat în sumă de 122 962,7 mil. MDL, fiind în creștere cu 4,3% comparativ cu anul 2023.

Executarea bugetului public național a rezultat cu un deficit de 12624,2 mil. MDL, în descreștere cu 19% față de perioada similară a anului precedent. Ponderea datoriei sectorului public în PIB la finalul anului 2024 a fost de 38,8%, cu 3,1 p.p. mai puțin față de perioada similară a anului precedent. În anul 2024, RM a înregistrat un nivel al datoriei de stat de 37,5% din PIB, sub pragul de alertă de 43%, conform parametrilor de risc fiscal. Serviciul datoriei de stat reprezintă 6,7% din veniturile bugetului (excluzând granturile) către finele anului, sub plafonul de 10% stabilit în Program.

Sectorul bancar: La 31.12.2024, numărul băncilor licențiate a rămas neschimbat, constituind 11 unități, totodată Victoriabank fiind în proces de fuziune cu Banca Comercială Română Chișinău.

Rata fondurilor proprii ale băncilor s-a diminuat cu 3,6 p.p. până la 26,32%, depășind limita minimă de 10%. Rentabilitatea activelor a constituit 2,39% (-1,41 p.p.), iar rentabilitatea capitalului - 14,79% (-0,39 p.p.). Ponderea creditelor expirate reprezentau 1,9% din total (-1,3 p.p.).

Soldul depozitelor s-a majorat cu 13,4%, atingând 131,5 miliarde MDL. Volumul creditelor noi a crescut cu 34%, iar soldul creditelor cu 26,5%, constituind 47,5% din active. Piața creditelor de consum a cunoscut o evoluție remarcabilă, cu un volum total de 13,6 miliarde MDL. Creditele ipotecare au atins 8,1 miliarde MDL, în creștere de 2,5 ori față de anul 2023.

Sectorul extern: Deficitul contului curent al balanței de plăți s-a majorat cu 54,1% în anul 2024 comparativ cu anul 2023 și a constituit 2917,00 mil. USD sau 16,0% raportat la PIB. Creșterea semnificativă a deficitului contului curent a fost determinată de evoluțiile negative înregistrate de toate subconturile.

La sfârșitul anului 2024 datoria externă brută a constituit 10213,33 mil. USD, respectiv 56,1% raportat la PIB. Aceasta a crescut cu 0,9% pe parcursul anului 2024 (94,49 mil. USD) în comparație cu sfârșitul anului 2023. Raportul dintre datoria externă și PIB a scăzut cu 4,4 p.p. comparativ cu situația la 31.12.2023.

Comerțul exterior cu bunuri și transferurile: Valoarea totală a comerțului internațional cu mărfuri în anul 2024 a constituit 12620,2 mil. USD (-0,9% față de anul 2023), exporturile au constituit 3555,1 mil. USD (- 12,2%) și importurile 9065,2 mil. USD (+ 4,5%). Deficitul balanței comerciale a atins 5 510,1 mil. USD (+19,1%), iar gradul de acoperire a importurilor cu exporturi s-a diminuat până la 39,2% (- 7,5 p.p.).

Volumul transferurilor bănești din străinătate prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice în anul 2024 a însumat 1,61 mld. USD, înregistrând o scădere de 1% față de anul precedent.

Sectorul antreprenorial: Numărul întreprinderilor înregistrate în anul 2024 a marcat o creștere moderată de 13,6% față de aceeași perioadă a anului precedent. Potrivit datelor Agenției Serviciilor Publice, în Registrul de stat în 2024, au fost înregistrate 8778 întreprinderi noi.

Cu toate acestea, ritmul de creștere a numărului de întreprinderi radiate a fost mai rapid. Astfel, în anul 2024 au fost radiate 11252 de unități, ceea ce reprezintă o creștere de 29,9% față de anul precedent.

Piața forței de muncă: În anul 2024 populația ocupată și numărul șomerilor au scăzut semnificativ. Rata ocupării și rata șomajului au înregistrat reduceri. Populația inactivă a crescut ușor, iar ponderea tinerilor NEET s-a redus.

Salarii și venituri: Salariul mediu brut a înregistrat creșteri atât nominale, cât și reale, mai accentuate în sectorul real decât în cel bugetar. În 2024 veniturile disponibile ale populației au crescut mai rapid decât cheltuielile de consum. Mărirea medie a pensiilor a crescut în 2024 cu 8,1% față de perioada similară a anului precedent.